

for a living planet

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

MMM

Osastopäällikön sijaisena hallitusneuvos Vilppu Talvitie (vilppu.talvitie@gov.fi)
Erityisasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@gov.fi)
kirjaamo.mmm@gov.fi

30.6.2022

**WWF:N LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSESTA ITÄMEREN NORPAN
METSÄSTYSKIINTIÖKSI METSÄSTYSVUODELLE 2022-2023 (MMM LAUSUNTOPYYNTÖ 20.6.2022,
VN/17458/2022)**

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF:n esitykset tiivistettynä

- **Esitetyn kokoinen metsästyskiintiö (MMM:n esitys Suomen kiintiöksi 375 + Ruotsin kiintiö 420, yhteensä 795 itämerennorppaa) on aivan liian suuri Perämeren norppakannan kokoon ja ilmastonmuutoksen norpalle tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Näin suuri kiintiö on ristiriidassa sen kanssa, että norppakannan hoidon tavoitteena on norpan levittäytyminen uusille alueille.** Esityksen mukainen kokonaiskiintiö leikkaisi toteutuessaan pelkästään yksilömäärin mitattuna jopa 80 % kannan vuotuisesta kasvusta. Todellisuudessa negatiivinen vaikutus kantaan olisi suurempi, koska metsästys kohdistuu myös lisääntymiskäisiin naaraisiin. Lisäksi kannan kasvuprosenttia tai edes sen kehityksen suuntaa viimeisten kymmenen vuoden aikana ei tiedetä, minkä takia on sovellettava varovaisuusperiaatetta.
- **Itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä Suomessa ja Ruotsissa yhteensä tulisi asettaa Perämeren-Merenkurkun norppakannan turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan,** ja se tulee asettaa kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat.
- **Suomen ja Ruotsin tulee käynnistää valmistelu Perämeren-Merenkurkun itämerennorppakannan yhteiseksi hoitosuunnitelmaksi, joka turvaa itämerennorpan säilymisen elinvoimaisena pitkällä tähtäimellä lisääntymisolojen heikentyessä.** Metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee jatkossa sopia tulevan yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja kestäväen kokonaiskiintiön pohjalta.
- Itämerennorppakannan kehitykseen liittyvän epävarmuuden takia Suomen tulee yhteistyössä Ruotsin kanssa osana yhteistä kannanhoitoa **tehostaa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri osa jääpinta-alasta.**
- **Itämerennorpalle on kiireistä laatia Suomessa oma suojeluohjelma, ja jo vuosikausia valmisteilla olleessa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä eteläisille itämerennorppakannoillemme.**

Norppa Itämerellä

Saimaannorpan tapaan meillä jääkauden jälkeisenä arktisena reliktinä elävä itämerennorppa on aikanaan ollut Itämeren runsain hylje. Reilut sata vuotta sitten itämerennorppia oli metsästystilastoista arvioituna noin 200 000 yksilöä. Pitkään kestänyt liiallinen pyynti ja ympäristömyrkköjen aiheuttama lisääntymiskyvyttömyys romahduttivat kannan 1900-luvun lopulla muutamaa prosenttiin alkuperäisestä.

Nyt itämerennorpan kokonaiskanta on edelleen vain kymmenisen prosenttia entisestä, ja se on pirstoutunut erillisiksi osakannoiksi, joista vain Perämeren kanta on ollut hitaasti kasvava¹. Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on luokitellut itämerennorpan uhanalaiseksi² (vaarantunut, VU). Syynä tähän on kannan pieni koko, heikko kasvunopeus ja ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka.

Näistä ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka on nopeasti kasvava, ja se tulee jo nyt ottaa ennakoivasti huomioon kannanhoidossa. Itämerennorppa pesii tyypillisesti yhteen jäätyneessä ajojäässä, joka on ollut Perämeren normaalitalvina hyvinkin stabiili pesimäympäristö norpalle. Ilmastonmuutoksen myötä heikot jäätalvet tulevat yleistymään myös Perämerellä.

Tästä esimerkkinä on jäätalvi 2019–2020, joka oli Itämeren mittaushistorian heikoin. Jäätä kehittyi enimmillään vain 37 000 neliökilometriä, kun edellinen vähyyssennätys (2007–2008) oli 49 000 neliökilometriä. Perämeri oli talvella 2019–2020 norpan lisääntymisaikaan poikkeuksellisen vähäjäinen eikä jäätynyt koko talven aikana kertaakaan kokonaan. Esimerkiksi välillä 10.2.–1.3.2002 Perämeren koko laaja ulappa oli avoin. Jäiden liikkeen takia norpan poikiminen ei todennäköisesti onnistunut normaalisti. Ilmastonmuutoksen heikentävä vaikutus norppakantaan näkyy viiveellä, sillä norppa on pitkäikäinen laji³.

Koska tilanne on jo heikko eteläisillä alueilla ja elinolosuhteet ovat huononemassa myös Perämerellä, itämerennorpalle on WWF:n mielestä kiireistä laatia Suomessa oma suojeluohjelma, ja edelleen kesken olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojelutoimenpiteitä eteläisille norppakannoillemme.

Saaristomeren norppakanta tiedetään vain noin 200–300 yksilön kokoiseksi, ja itäisen Suomenlahden (Venäjän ja Suomen yhteinen) lisääntymiskanta on tätäkin pienempi. Suomen eteläisten merialueiden norppakantaa on järjestelmällisesti inventoitu 2000-luvulla LUKE:n, Metsähallituksen ja WWF:n yhteistyönä sekä viime vuosina käynnissä olevassa norppa-LIFE -hankkeessa. WWF julkaisi vuonna 2017 yhteenvetoraportin [The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters](#) eteläisten itämerennorppakantojen tilanteesta ja uhista.

¹ The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters – WWF Finland report 36. <https://wwf.fi/mediabank/9825.pdf>

² HELCOM Red List of Baltic Sea species in danger of becoming extinct. Baltic Sea Environment Proceedings No. 140 <http://helcom.fi/Lists/Publications/BSEP140.pdf>

³ Halkka, A. (2020). Changing climate and the Baltic region biota. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313939>

Perämeren-Merenkurkun norppakannan koko ja kehitys

Kuten asetuksen taustamuistiossa kerrotaan, Perämeren norppakannan kokoon liittyy epäselvyyttä. Muistiossa todetaan edellisvuosien tapaan, että kannan ylärajaa ei pystytä varmuudella arvioimaan, mutta tämä on vain puolilotuus – epävarmuus koskee kannan koon ja kehityssuunnan arviota ylipäänsä vuodesta 2013 alkaen.

Itämerennorpan laskentakanta-arvio perustuu otantaan, jossa lentokoneesta laskettavien tutkimuslinjojen varsin pienestä jääalan osuudesta arvioidaan laskennallisesti koko norpalle sopivalla jääpinnalla olevien norppien määrä. Koko Perämeren-Merenkurkun jääkentän kattavassa lentolaskennassa on enimmillään nähty hieman yli 4000 norppaa (vuonna 2014), ja laskentalinjoilla havaitusta yksilömäärästä on ekstrapoloitu laskentakannan arvio.

Muistiossa MMM toistaa edellisten vuosien tapaan, että laskentatiedot osoittavat itämerennorppia olevan Perämerellä yli 20000 yksilöä. Tämä perustuu yhden jääoloiltaan poikkeuksellisen vuoden laskentatulosten tulkintaan, ja voi laskentojen tarkentuessa osoittautua yliarvioksi. Kyseisen vuoden (2015) laskennassa nähtiin alle 3500 norppaa, ei 17400 kuten MMM asetusmuistiossa virheellisesti väittää. WWF on korostanut otantaan perustuvan laskennan piirteitä lausunnoissaan vuosia.

Oleellisinta on epävarmuus kannan trendistä noin kymmenen viime vuoden ajalta. Norppien keskittyessä vähille jälle saadaan laskennassa toisinaan aiemmasta trendistä poikkeavia tuloksia. Näin on käynyt useimpina vuosina 2013 alkaen. Vaikka jotkin tuloksista ovatkin vähemmän aiemmista poikkeavia, ei niitäkään voida enää pitää aiempien vuosikymmenten tulosten kanssa vertailukelpoisina.

LUKE toteaa vuoden 2021 kiintiöasetuksen taustamuistiossa viitatussa lausunnossaan⁴, että ”Norppien laskentatulos on vaihdellut vuosina 2013–2020 melko voimakkaasti. Vaihtelun taustalla ovat huhtikuun jääolosuhteet. Mikäli jäiden rikkoutuminen on alkanut jo ennen laskenta-ajankohtaa, laskennoissa nähdään suuria norpparyhmiä, jotka nostavat laskentatuloksen poikkeuksellisen korkealle.” Tämänvuotisessa lausunnossaan LUKE toteaa⁵, että ”Vuosien välinen vaihtelu on moninkertaistunut, eikä viime vuosien poikkeavia tuloksia ole voinut enää käyttää kannankehityksen arvioinnissa. 2010-luvun alkupuoliskolle asti Perämeren norppakannan kasvu oli keskimäärin vajaat viisi prosenttia vuodessa.”

Käytännössä emme siis voi enää sanoa mitään varmaa Perämeren norppakannan kehityksestä tai edes sen suunnasta vuoden 2013 jälkeen. Tässä tilanteessa on sovellettava varovaisuusperiaatetta. MMM:n muistiossa keskeisenä perusteena käyttämä kannan 5 % vuosittainen kasvu ei kuvaa tilannetta viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaan tilannetta ennen vuotta 2013.

Kannan seurannan vaikeutumisen lisäksi heikentävä jäätilanne tulee heikentämään – ja on varmasti jo monena vuonna heikentänytkin – Perämeren norppakannan lisääntymismenestystä. Lisäksi nopeasti kasvaneet metsästysmäärät vaikuttavat kannan kasvuun negatiivisesti.

⁴ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/> (siteerattu 5.7.2021)

⁵ <https://www.luke.fi/fi/seurannat/merihyljelaskennat-ja-hyljekannan-rakenteen-seuranta/merihyljekantojen-2021-tulokset> (siteerattu 28.6.2022)

Tämän toteaa myös kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES tuoreessa raportissaan⁶: *“However, recently raised hunting quotas together with deteriorating ice conditions increase the pressures on this subpopulation. It is concerning that the deteriorating ice conditions affecting breeding success are also compromising monitoring data, making impacts on abundance trends difficult to assess.”*

WWF esittääkin toistamiseen, että Suomi tehostaa yhteistyössä Ruotsin kanssa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri (huomattavasti normaalia laskentaa suurempi) osuus jääpinta-alasta.

Perämeren norppakantaan kohdistuva metsästysverotus

Itämeren suojelukomissio HELCOM suosittelee, että tiettyä vähimmäiskantaa (ns. Limit Reference Level) pienempiä hyljekantoja ei tule metsästä. Ruotsin ja Suomen yhteisen Perämeren-Merenkurkun norppakannan voidaan katsoa varmuudella olevan HELCOM:n suosituksen mukaisen 10 000 yksilön vähimmäiskannan tasolla. Näin ollen WWF hyväksyy nykyisellä kannan koolla hyvin perustellun ja varovaisuusperiaatetta noudattaen kantaan nähden vähäisen itämerennorpan pyynnin Perämeren kannassa.

Kiintiön asettamisen lähtökohtana on oltava elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja itämerennorpan levittäytyminen takaisin ja vahvistuminen alueilla, joilta se on ihmistoiminnan (liiallisen metsästyksen ja ympäristömyrkyjen) takia hävinnyt tai käynyt vähiin.

Maa- ja metsätalousministeriön esityksen mukaan itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä asetettaisiin Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella 375 yksilöön, minkä lisäksi alueelle voitaisiin myöntää asetuksella rajoittamaton määrä vahinkoperusteisia pyyntilupia, joita ei vähennettäisi suurimmasta sallitusta saalismäärästä. Yhdessä Ruotsin kiintiön kanssa nyt esitetty kiintiö mahdollistaisi 795 norpan pyynnin.

Vuonna 2015 itämerennorpan metsästyskiintiöksi asetettiin Suomessa 100 norppaa. Pyyntikiintiö on kasvanut siis muutamassa vuodessa monikertaiseksi, kun samaan aikaan ei ole varmaa tietoa siitä, kasvaako norppakanta edelleen. **Vaikuttaakin siltä, että MMM pyrkii Suomessa silmälläpidettäväksi luokitellun itämerennorpan kannan kasvun pysäyttämiseen, vaikka Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on asetuksen taustamuistion mukaan elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille.**

Jos Perämeren norppakanta arvioidaan 20000 yksilön suuruiseksi ja kannan vuosikasvu viideksi prosentiksi – molemmat luvut voivat olla viimeisimpien vuosien laskentatulosten perusteella mahdollisesti yliarvioita ja niistä ei siis ole varmuutta – olisi kannan kasvu noin 1000 yksilöä vuodessa. Tästä Ruotsin kiintiö (420 yksilöä) ja Suomen nyt lausunnolla olevan ehdotuksen mukainen metsästyskiintiö (375 yksilöä) leikkaisivat noin 80 %, mitä ei voi pitää varovaisena verotuksena. Lisäksi pidennetyn metsästyskauden myötä viimeisillä kevätjäillä tapahtuva norppien metsästys kohdistuu myös synnyttäneisiin naaraisiin, jotka ovat kannassa erityisen arvokkaita.

⁶ ICES 2021. Working Group on Marine Mammal Ecology (WGMME). ICES Scientific Reports. 3:19. 155 pp.
<https://doi.org/10.17895/ices.pub.8141>

Esitetyn suuruinen metsästyskiintiö (Suomessa ja Ruotsissa yhteensä 795 yksilöä) on aivan liian suuri Perämeren kannan kokoon ja ilmastonmuutoksen tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä Suomessa ja Ruotsissa yhteensä tulisi asettaa Perämeren-Merenkurkun norppakannan turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja se tulisi asettaa norpan kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään myönnettävät vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat, jotta kokonaisverotusta voidaan tehokkaasti seurata, ja jotta se ei ole kannan kokoon nähden liiallista.

Muistiossa ei tälläkään arvioida kalanpyydysten norpille aiheuttamaa sivusaaliskuolleisuutta, vaikka se olisi luonnollisesti otettava huomioon metsästysverotusta suunniteltaessa. Kannan ollessa nykyistä paljon pienempi sivusaaliskuolleisuus arvioitiin 50 yksilöksi vuodessa. **WWF esittää, että pyyntiä suunniteltaessa arvioidaan vastaisuudessa aina myös todennäköinen sivusaaliskuolleisuus.**

Lisäksi **Suomen ja Ruotsin tulee viipymättä käynnistää valmistelu Pohjanlahden itämerennorppakannan yhteiseksi hoitosuunnitelmaksi, joka turvaa itämerennorpan säilymisen elinvoimaisena pitkällä tähtäimellä.** Metsästyskiintiöt molemmissa maissa tulee jatkossa sopia tällaisen yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja kestävän kokonaiskiintiön pohjalta.

Itämerennorppa ja kalastus

Muistiossa todetaan, että *"norpan metsästys ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä"*, ja että *"esitys todennäköisesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja mahdollisesti nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä kohti arvostettua riistalajia"*. Samalla maa- ja metsätalousministeriö kuitenkin myös toteaa myös, että *"esityksen vaikutukset hylkeiden aiheuttamiin vahinkoihin kalastuselinkeinolle on vaikea arvioida itämeren norpan osalta, koska Luken vahinkotutkimukset eivät ole eritelleet hyljelajeja."*

Nimenomaan norpan aiheuttamien kalastusvahinkojen merkittävydestä ei ole saatu näyttöä, vaikka asiaa on tutkittu. Tutkimuksissa todetut hylkeiden haitalliset vaikutukset ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle koskevat lähinnä hallia. Lähetinseurannassa olleet itämerennorpat eivät ole vierailleet toistuvasti kalanpyydyksillä, kuten etenkin joidenkin harmaahyljeurosten tiedetään tekevän. Tämä todetaan myös taustamuistiossa: *"Itämeren norpilla ei ole tutkimuksissa havaittu samanlaista pienelle alueelle kohdistuvaa saalistuspaikkauskollisuutta kuin hallilla."*

Jari Luukkonen
suojelujohtaja, WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmajohtaja, WWF Suomi